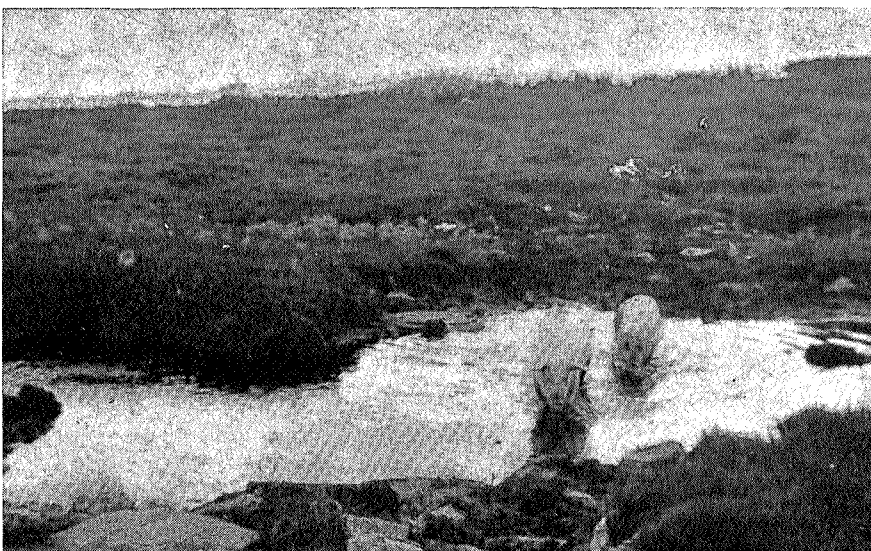

Griseparet på Gjevillvasshytta tok en fjelltur til Jøldalshytta, sommeren 1968. Hjemturen foregikk med traktor og lastebil. Det ble prima mager gris. En turist benektet å ha hatt grisefølge. Aunemo.

Sylelabbene kjøles ned.

Aunemo.

Fra den ideelle turismes barndom

KRISTEN ASPAAS

Før århundreskiftet var fjellvandring i overveiende grad sommer-turisme, og i begynnelsen av juli 1892 rettet styret i Trondhjems Turistforening et opprop til publikum i Trondheim og Trøndelag om å støtte foreningen ved å tegne seg som medlemmer. Denne oppfordring som man finner i Adresseavisen den 10. juli 1892, peker på at T.T. nå har virket i 5 år, og foreningens eneste sikre inntekt er medlemskontingenten. Den alene er ikke nok til å bestride utgiftene til turistforeningens betydelige virksomhet, og man har fått statsbidrag og tilskudd fra Brennevinssamlaget. Men foreningen ønsker en større medlemsstokk, og det er med berettiget stolthet styret forteller om virksomheten:

«Man skal saaledes anføre Anleggene til og paa *Graakallen*, *Veianleggene ved Lersfossene*, *Opvardinger m.v. over Vasfjeldet* (hvor Tanken er engang at faa opsat en mindre Turisthytte), *Anlægget af en af Landets vakreste og bedst udstyrede Turisthytter i Trolldheimen*, *Anlæg af Veie, Kloppe og Stier paa de forskjellige Fjeldovergange fra denne Turiststation*. *Anlæg af en Turiststation paa Nedalen*, *Opvardning paa Ruterne til denne*.

Foreningen har paa de viktigste Turistruter søgt at utbedre Stationsholdet ved *Pengelaan*, direkte *Bidrag, Anskaffelse af Senge m.v.*, ved omsendte *Sirkulærer til Veiledning vedkommende Stellet for Turister*, ved at opstille *Takster for Herberge og Beværtning*, hvilke *Takster en Flerhed af Stationsholdere har vedtaget*. Man har opstillet *Takster for Førere* (som endnu tildels maa lønnes af Foreningen) og *Kløvheste paa de forskjellige Ruter*. Man har søgt at vække *Landsbefolkningens eget Initiativ*, hvilket paa flere Steder er lykkedes.

Foruden selv at udgive en *Reisehaandbog* over de nordenfjeldske Distrikter (ogsaa oversat paa Engelsk) har Bestyrelsen leveret adskillige Opsæt til inden- og udenlandske Turistaarbøger, -Tidsskrifter og Reisehaandbøger.

Hvert Medlem af Foreningen har gratis faaet sig 1 Exp. af Reisehaandbogen tilstillet, og den er tillige sendt inden- og udenlandske Reisehaandbogsforfattere m.v. Et nyt Oplag (2det Tusinde) skal udarbeides kommende Vinter.

Der er fremdeles adskillige Foranstaltninger, man skulde ønske at se realiserede, der indkommer stadig fra de forskjellige Dele af Turistdistrikterne Anmodninger om økonomisk Støtte til Udbedring af Stationshold, Sætrer m.v. Vedligeholdelse af de mange Anlæg kræver ligeledes aarlig en ikke liden Sum. Idet man tør udtale, at Foreningens Virksomhed er af Betydning saavel for Byen som for Landdistrikterne, tillader Bestyrelsen sig at anmode dem nordenfjelds, der direkte eller indirekte er interesserede i Turisttrafikken, at støtte Foreningen *ved at indmelde sig som Medlemmer af denne*.

Foreningen har nu 230 Medlemmer. Kontingenten er for Mænd Kr. 3.00, for Kvinder Kr. 2.00 aarlig. Livsvarige Medlemmer betaler en Gang for alle Kr. 40.00. En Flerhed af Turiststationer, der har vedtaget de af Foreningen opstillede Takster, og til hvilke Foreningens Medlemmer har fortrinsvis Adgang, vil fra i Sommer give sig tilkjende ved en rød Vimpel med TT i hvidt.

Foreningens Medlemmer har tillige Fortrinsret til de af Foreningen ansatte Førere. Legitimationskort faaes ved Henvendelse til Foreningens Kasserer, O. R. Sagfører P. Gløersen.

Trondhjem i Juli 1892.

Karl Schulz,
Formand.

P. Gløersen,
Kasserer.

M. Bugge,

E. A. Tønseth,

L. F. Weidemann.

Adresseavisens redaksjon gir dette oppropet sin varmeste støtte, og avisen mener at man vil få meget igjen for en så lav årskontingent. Oppropet er nok forfattet av foreningens formann Karl Schulz. Han var cand. real. og adjunkt ved Katedralskolen 1878—93, da han søkte seg over til Den tekniske læreanstalt, hvis direktør han var

1917—26. Schulz er en av de første modernt innstilte naturfaglærere i den høgre skolen, og han var en humorfylt, romslig og radikal mann. Men her må vi innskrenke oss til å se på fjellpioneren Schulz. I hine år hadde skolens folk krefter og overskudd til å dyrke sine interesser, og mange lærere ytet en betydelig innsats utenfor skolestuens fire vegger. Når Katedralskolen stengte sine porter for sommeren, snørte den grunnlærde og dystre overlærer Karl Ditlev Rygh sin ransel og dro ut på bygdene for å granske oldtidsminner. Han foretrakk alltid å gå på sine ben, for bare da kunne denne nøkterne og solide arkeolog gjøre de beste iakttagelser. Den unge adjunkt Karl Schulz pakket sin ryposesekk og strøk til fjells. Der kunne han samle mineraler til skolen, men som ivrig turmann ville han gjøre fjellet kjent blant folk. Han er en av Trondhjems Turistforenings stiftere i 1887, formann i foreningen 1887—1905, initiativtager til Fjellseterveien, donator og foregangsmann i alt som angår friluftsliv og fjellvandring i Trøndelag. Men det var særlig som forfatter av turisthåndbøkene han fikk gjort folk oppmerksom på den trønderske fjellheimen. I det siterte opprop av 1892 poengterer han også foreningens publikasjonsvirksomhet sterkt, og der var han en klarsynt mann, for en organisasjons årbøker er dens ansikt utad.

Dette oppropet til trønderne fra turistforeningens styre i avisen i juli 1892 gir i et nøtteskall disse foreningenes stadig aktuelle problem. Deres ideelle formål fører mange praktiske og pengekrevenne spørsmål med seg, som bygging og vedlikehold av hytter, og samtidig lave døgnpriser for fjellvandrere. Oppsettet viser at Karl Schulz var en fremsynt mann, selv tilhørte han den krets av fjellpionerer som var utgått fra akademikerne, men han forstod at en livsfrisk turistforening trengte en bred rekruttering av sin medlemsflokk. Han er en av de første som virkelig arbeider for det syn at en fjelltur er den beste ferie og avkobling for mennesker fra alle yrker og samfunnslag.